

ԵՊՀ Ֆարմացիայի ինստիտուտի 2019-2020 ուս. տարվա
գիտական խորհրդի առցանց նիստի

ք.Երևան

07 հուլիսի 2020թ.

Ներկա էին՝ գիտխորհրդի 24 անդամներից 22-ը (ներկայաթերթիկը կցված է):
Նախագահ՝ ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ք.գ.դ., պրոֆ. Ա. Սաղյան
Գիտական քարտուղար՝ ք.գ.թ. Ա. Դադայան

ՕՐԱԿԱՐԳՈՒՄ՝

1. ԵՊՀ Ֆարմացիայի ինստիտուտի Ֆարմքիմիայի և ֆարմակագնոզիայի ամբիոնի 2016-2017 ուս. տարվա հայցորդ Լուսինե Յուրիկի Սահակյանի «α-ամինակարագաթթվի ոչ սպիտակուցային նմանակների կենսամիմետիկ սինթեզը և կենսաակտիվության ուսումնասիրությունը» թեմայով ատենախոսական աշխատանքի քննարկում և գիտական խորհրդի եզրակացության հաստատում:

Զեկուցող՝ Լուսինե Յուրիկի Սահակյան
Ղեկավար՝ ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Ա. Սաղյան

2. Ֆարմացիայի ինստիտուտի Ֆարմքիմիայի և ֆարմակագնոզիայի ամբիոնի ասիստենտ ք.գ.թ. Ավետիս Հովհաննեսի Ծատուրյանի կողմից ներկայացված «Բարձրարդյունավետ հեղուկային քրոմատոգրաֆիայի տեսական և կիրառական հիմունքները» վերնագրով ուսումնամեթոդական ձեռնարկի արտաքին գրախոս նշանակելու հարցը: **Զեկուցող՝ Ա. Դադայան**

3. Ընթացիկ հարցեր

- Ֆարմացիայի ինստիտուտում նոր մագիստրոսական ծրագրերի բացման հարցը:

ՔՆՆԱՐԿԵՑԻՆ ԵՎ ՈՐՈՇԵՑԻՆ՝

1. ԵՊՀ Ֆարմացիայի ինստիտուտի Ֆարմքիմիայի և ֆարմակագնոզիայի ամբիոնի 2016-2017 ուս. տարվա հայցորդ Լուսինե Յուրիկի Սահակյանի « α -ամինակարագաթթվի ոչ սպիտակուցային նմանակների կենսամիմետիկ սինթեզը և կենսասակտիվության ուսումնասիրությունը» թեմայով ատենախոսական աշխատանքի քննարկում և գիտական խորհրդի եզրակացության հաստատում:

Լսեցին՝ Լուսինե Սահակյանին, ով մանրամասն ներկայացրեց ատենախոսական աշխատանքը և պատասխանեց հարցերին:

Ելույթ ունեցան՝ գիտխորհրդի նախագահ՝ ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Ա. Սադյանը, դ.գ.թ. Ա. Սահակյանը, բ.գ.դ Է. Սեկոյանը, բ.գ.դ. Ռ. Հովհաննեսյանը, դ.գ.դ. Ն. Չիչոյանը, կ.գ.դ. Ս. Բադալյանը, ովքեր նշեցին, որ Լ. Սահակյանի կողմից կատարվել է ծավալուն աշխատանք և ստացվել են արժեքավոր արդյունքներ.

- Սինթեզվել են 4 նոր, օպտիկապես ակտիվ հետերոցիկլիկ տեղակալված (S)- α -ամինակարագաթթվի ածանցյալներ, որոնք ապագայում կարող են կիրառություն գտնել ֆիզիոլոգիապես ակտիվ պեպտիդների և այլ դեղապատրաստուկների նախագծման գործընթացներում:
- Իրականացված ուսումնասիրությունների արդյունքները վկայում են այն մասին, որ α -ամինակարագաթթվի β -հետերոցիկլիկ տեղակալված տարբեր ածանցյալների սինթեզը և կենսաբանական տարբեր ակտիվությունների ուսումնասիրությունները հեռանկարային են և միաժամանակ թելադրելում են **NSAA-5c** և **NSAA-6** ամինաթթուների էֆեկտիվության հետագա ուսումնասիրությունների անհրաժեշտությունը՝ որպես թաղանթակայունացնող, նյարդապաշտպան հատկություններով օժտված պոտենցիալ հակաօքսիդանտների:

Գրախոսներ բ.գ.դ. Է. Սեկոյանը և ք.գ.թ. Հ. Միմոնյանը նշեցին, որ Լ. Սահակյանի կողմից կատարվել է մեծածավալ աշխատանք, մասնավորապես.

1. սինթեզվել են գրականության մեջ չնկարագրված α -ամինակարագաթթվի օպտիկապես մաքուր չորս նոր հետերոցիկլիկ տեղակալված նմանակներ՝
  - (2*S*,3*S*)- β -[3-(թիոֆեն-2-իլ)-4-պրոպիլ]-5-թիօբսո-1,2,4-տրիազոլ-1-իլ]- α -ամինակարագաթթու (**NSAA-5a**),

- (2S,3S)-β-[3-բութիլ-4-(ֆուրան-2-իլմեթիլ)-5-թիօքսո-1,2,4-տրիազոլ-1-իլ]-α-ամինակարագաթթու (NSAA-5b),
- (2S,3S)-β-[3-բութիլ-4-պրոպիլ]-5-թիօքսո-1,2,4-տրիազոլ-1-իլ]-α-ամինակարագաթթու (NSAA-5c),
- (2S,3S)-3-[2-թիօքսո-2,3-դիհիդրոբենզիմիդազոլ-1-իլ]-α-ամինակարագաթթու (NSAA-6)

Պարզաբանվել է դրանց կառուցվածքն ու բացարձակ կոնֆիգուրացիան, մշակվել է դրանց կենսամիմետիկ ասիմետրիկ սինթեզի ընդհանուր մեթոդ:

2. Հետազոտվել է NSAA-5c և NSAA-6 ամինաթթուների կենսասակտիվությունը, բացահայտվել է, որ դրանք`

- ցուցաբերում են խտություն կախյալ հակաօքսիդանտային ակտիվություն` շնորհիվ ՍՕՂ-միմետիկ ակտիվության,
- ցուցաբերում են ունիվերսալ թաղանթակայունացնող ազդեցություն` շնորհիվ թաղանթային կառուցվածքների կարևոր բաղադրիչ հանդիսացող NADPH օքսիդազների իզոմերների հեմոգլոբինով հարուցված ռիլիզինգի ընկճման, որը կրում է խտություն-կախյալ բնույթ,

- իրենց տեսակարար հակաօքսիդանտային ակտիվության մակարդակով մոտ են տաուրինին և գրեթե եռակի անգամ գերազանցում են (S)-արգինինին, օքսիդատիվ-նիտրոզատիվ սթրեսի մոդելավորման պայմաններում NSAA-6 ամինաթթվի ազդեցությամբ նկատվում է NADPH օքսիդազի գումարային ֆրակցիայի արտազատման ընկճում ինչպես հեպատոցիտների, այնպես էլ նեյրոնալ թաղանթներից (պլազմատիկ, կորիզային, միտոքոնդրիալ), որն իրականանում է շնորհիվ նրա հակաօքսիդանտային ակտիվության, և որը ռեզիստենտ է ջրածնի պերօքսիդի, սուպերօքսիդային և հիդրօքսիլային ռադիկալների հանդեպ: Դա հիմք է տալիս NSAA-6-ը դիտարկելու որպես նոր հեռանկարային նյարդապաշտպանիչ միջոց:

Գրախոսների կողմից եղան նաև որոշ դիտողություններ, որոնք ընդունվեցին հայցորդի կողմից` համապատասխան փոփոխություններ կատարելու համար:

Է. Սեկոյանը և Հ. Սիմոնյանը, ելնելով արձանագրված արդյունքներից, առաջարկեցին վերանայել աշխատանքի վերնագիրը` այն բովանդակությանը համապատասխանեցնելու համար: Առաջարկությունը գիտխորհրդի

անդամների կողմից ընունվեց միաձայն և քննարկվելուց հետո բաց քվեարկության դրվեց հետևյալ վերնագիրը՝ «α-Ամինակարագաթթվի հետերոցիկլիկ ոչ սպիտակուցային նմանակների կենսամիմետիկ սինթեզը, հակաօքսիդանտային և թաղանթապաշտպանիչ հատկությունների ուսումնասիրությունը»:

Որոշեցին՝ (միաձայն)

1. Վերահաստատել Լուսինե Յուրիկի Սահակյանի թեկնածուականատենախոսական աշխատանքի թեման նոր վերնագրով՝ «α-Ամինակարագաթթվի հետերոցիկլիկ ոչ սպիտակուցային նմանակների կենսամիմետիկ սինթեզը, հակաօքսիդանտային և թաղանթապաշտպանիչ հատկությունների ուսումնասիրությունը» ԺԵ.00.01 «Դեղագիտություն» մասնագիտությամբ՝ դեղագործական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճանի հայցման համար:
  2. Հաստատել Լուսինե Յուրիկի Սահակյանի թեկնածուականատենախոսության վերաբերյալ գիտական խորհրդի եզրակացության նախագիծը:
2. Ֆարմացիայի ինստիտուտի Ֆարմքիմիայի և ֆարմակագնոզիայի ամբիոնի ասիստենտ ք.գ.թ. Ավետիս Հովհաննեսի Ծատուրյանի կողմից ներկայացված «Բարձրարդյունավետ հեղուկային քրոմատոգրաֆիայի տեսական և կիրառական հիմունքները» վերնագրով ուսումնամեթոդական ձեռնարկի արտաքին գրախոս նշանակելու հարցը:

Լսեցին՝ Ֆարմացիայի ինստիտուտի գիտական քարտուղար Ա. Դադայանին, ով ներկաներին հաղորդեց այն մասին, որ Ֆարմքիմիայի և ֆարմակագնոզիայի ամբիոնի ասիստենտ ք.գ.թ. Ավետիս Հովհաննեսի Ծատուրյանի հեղինակությամբ ձեռնարկը ենթարկվել է ներամբիոնային գրախոսության (գրախոս նույն ամբիոնի ասիստենտ ք.գ.թ. Վիրաբ Կիրակոսյան) և քննարկվել է նաև Ֆարմացիայի ինստիտուտի մեթոդական խորհրդի նիստում (նիստ թիվ 1, առ. 01.07. 2020): Ա. Դադայանը նշեց, որ կարծիքները դրական են և ինչպես գրախոսի, այնպես էլ մեթոդխորհրդի անդամների կողմից ներկայացված առաջարկություններն ու դիտողություններն ընդունվել են ասիստենտ Ա. Ծատուրյանի կողմից և կատարվել են համապատասխան շտկումներ:

Ելույթ ունեցան՝ ք.գ.թ. Ա. Մկրտչյանը, ք.գ.թ. Ս. Վարդապետյանը, ովքեր կարևորելով ուսումնական ձեռնարկի անհրաժեշտությունը, առաջարկեցին այն ուղարկել արտաքին գրախոսության Հայաստանում հայտնի «Ստանդարտ Դիալոգ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն, որը իրականացնում է ուսումնախորհրդատվական ծառայությունների մատուցում, ուսուցում և վերապատրաստում, միջազգային ստանդարտների պահանջներով կառավարման համակարգերի ներդրում և գնահատում և բավարարում է համապատասխանության գնահատման մարմիններին ներկայացվող չափանիշներին, գրանցված է «Եվարսիական տնտեսական միության սերտիֆիկացման մարմինների եվ փորձարկման լաբորատորիաների միասնական ռեեստրում» և նշանակված է ԵՏՄ կանոնակարգերով աշխատելու համար՝ պարենային և ոչ պարենային ապրանքախմբերով:

Որոշեցին՝ (միաձայն) Ա. Հ. Ծատուրյանի հեղինակությամբ ուսումնամեթոդական ձեռնարկը արտաքին գրախոսման ուղարկել «Ստանդարտ Դիալոգ» ընկերություն:

3. Ընթացիկ հարցեր:

- Ֆարմացիայի ինստիտուտում նոր մագիստրոսական ծրագրերի բացման հարցը:

Լսեցին՝ Ֆարմացիայի ինստիտուտի տնօրենի պաշտոնակատար, ակադեմիկոս Ա. Սաղյանը, ով գիտխորհրդի անդամներին հաղորդեց այն մասին, որ դեղարդյունաբերության ոլորտում մրցունակ մասնագետներ պատրաստելու, կրթական ծրագրերը ժամանակին համահունչ դարձնելու նպատակով անհրաժեշտություն է առաջացել նոր մագիստրոսական ծրագրերի կազմակերպման համար: Ա. Սաղյանը հորդորեց գիտխորհրդի անդամներին ներկայացնել իրենց առաջարկներն այս հարցի վերաբերյալ:

Ելույթ ունեցան՝ գիտխորհրդի անդամներ Ա. Հովհաննիսյանը, Ա. Սահակյանը, Ռ. Հովհաննեսյանը, Հ. Միմոնյանը, ովքեր կողմ արտահայտվեցին նոր մագիստրոսական ծրագրեր բացելուն և առաջարկեցին հետևյալ ուղղությունները.

1. Արդյունաբերական դեղագիտություն
2. Կլինիկական դեղագիտություն

3. Դեղատնային դեղագիտություն
4. Դեղերի որակի հսկում և մոնիթորինգ

Որոշեցին՝ (միաձայն)

1. Կողմ արտահայտվել հնչած առաջարկներին և բացել նոր մագիստրոսական ծրագրեր՝ վերը նշված ուղղություններով:
2. Սույն որոշումը ներկայացնել ԵՊՀ գիտական խորհրդի հաստատմանը:

Գիտական խորհրդի նախագահ՝
տնօրենի պաշտոնակատար,
ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ք.գ.դ, պրոֆ.

Ա. Սաղյան

Գիտական խորհրդի քարտուղար՝ ք.գ.թ.

Ա. Դադայան